

Český národní komitét astronomický – Mezinárodní astronomická unie

Výroční zpráva za rok 2025

Posláním Českého národního komitétu astronomického (ČNKA) je reprezentace České republiky v mezinárodním měřítku na poli astronomie a astrofyziky, především ve vztahu k Mezinárodní astronomické unii (IAU). ČNKA vydává stanoviska k důležitým otázkám souvisejícím s členstvím České republiky v evropském časopise *Astronomy & Astrophysics*, Evropské jižní observatoři (ESO) a Evropské kosmické agentuře (ESA). Vedle organizační podpory pro profesionální astronomický výzkum v ČR se podílí i na propagaci astronomie a příbuzných věd a v roli poradního orgánu dává návrhy k problematice astronomického vzdělávání v České republice na různých stupních. Tuto svou roli naplnil i v roce 2025, jak během svých pracovních schůzí, tak i během roku při několika akcích pořádaných IAU s organizační podporou a za účasti členů ČNKA.

V roce 2025 pracoval komitét ve složení: J. Palouš (předseda), Z. Mikulášek (místopředseda), M. Švanda (tajemník), M. Bárta, J. Borovička, S. Ehlerová, J. Grygar, P. Hadrava, V. Karas, J. Kovář, O. Pejcha, M. Prouza, L. Šubr. Komitét se sešel na celkově dvou schůzích, které se konaly prezenčně s online možností připojení v Praze na Spořilově. Z nejdůležitějších projednaných bodů vyberme:

Jednání 3. 2. 2025 : Komitét projednal a schválil výroční zprávu za předchozí rok. Dále byl jednomyslně schválen konsolidovaný text nové Zřizovací listiny ČNKA jako složky ČAS a předán k schválení zřizovateli. Komitét posoudil nové kandidáty do IAU a jednomyslně podpořil sedm přihlášek. Byla podána zpráva o Astronetu, ESO/VESO (stav ELT, upgrade ALMA a české zastoupení prostřednictvím ARC, diplomatické snahy o ochranu oblohy v okolí observatoře Paranal), a zpráva o A&A (limity délky článků od 2. 4. 2025, debata nad praxí editorů při zkracování článků, možné navýšení členského příspěvku ČR, nástupnictví J. Kubáta). V různém komitét vzal na vědomí iniciativu k ochraně temné oblohy a aktuální stav doktorských studií v ČR.

Jednání 9. 9. 2025: Komitét vzal na vědomí, že nová Zřizovací listina ČNKA byla v březnu schválena VV ČAS. Proběhla diskuse o volbách 2026–2031 (opt-in vs. dvoukolový systém), úkolem se stalo zajistit online hlasovací systém. Z hlediska členství v IAU se juniorští členové mají po maximálně šesti letech v případě zájmu hlásit za řádné členy, neaktivní členové budou vyřazováni z evidence. Dále byly probírány změny jurisdikce některých postdoktorandů, kteří již nepůsobí v ČR. J. Kubát podal zprávu o A&A (tendr na vydavatele uzavřen – EDP bude vydávat A&A v letech 2026–2028; byl stanoven počet bezplatných stránek; došlo k poklesu přijatých článků z ČR; byla probírána možnost nominace V. Pavlíka, který by mohl nahradit J. Kubáta v Radě ředitelů A&A). Komitét projednal výzvy pro pořádání IAU symposií/Focus Meetings 2027 a připomněl IAU Symposium 405 v Brně (květen 2026). O. Pejcha podal zprávu z EAS AM 2025 v Corku. S. Ehlerová informovala o ESO (Expanding Horizons, o budoucnosti ESO pak hovořila fyzicky na MU v Brně s online přenosem Dr. Maryia Lyubenova 7. 11. 2025). M. Bárta prezentoval pokrok ve vstupu ČR do LOFAR ERIC (schváleno MŠMT, přijetí do konsorcia 24. 9. 2025, probíhá výběr lokality). Komitét projednal NOC v OAO – navržen Marko Mesarč jako nástupce L. Fojtové. Proběhla diskuse o akademickém titulu DSc. V různém zazněly informace o Německém centru pro astrofyziku (DZA) a newsletteru CPS/IAU.

Podrobné zápisy obou zasedání jsou k dispozici v přílohách.

Za klíčové aktivity komitétu v roce 2025 tak lze považovat:

- Procesní a organizační aktivity ČNKA: Schválení Zřizovací listiny v konsolidovaném znění, probíhající příprava voleb nového komitétu, pro funkční období 2026–2031.
- Členství v IAU: Podpora sedmi kandidatur na nové členy, řešení evidence juniorů/transferů.
- Zprávy o dění v ESO, zejména dění kolem projektů ALMA a ELT, související aktivity s projekty ESO do roku 2040 v rámci výzvy Expanding Horizons.
- Astronet/EAS: Revitalizace pracovních skupin, zpráva z EAS AM 2025, nominace na ceny.
- LOFAR ERIC: Schválen vstup ČR, přijetí do konsorcia, výběr lokality, přístup do archivu.

V roce 2026 proběhnou volby nového komitétu. V květnu se v Brně uskuteční IAU Symposium 405 a rozběhnou se přípravy organizace Valného shromáždění IAU, které se v roce 2027 bude konat v Římě. Počátkem roku 2026 bude probírána možnost jmenování V. Pavlíka do Rady ředitelů A&A, dále se bude ujasňovat, zda je letošní nízké procento přijatých článků výkyvem, nebo známkou systematické změny. Komitét bude dále spravovat členy IAU spadající pod jurisdikci ČR.

Na konci roku byl komitét vyzván k zprostředkování výzvy pro potenciální zájemce o členství v IAU. Nově probíhá přijímací řízení jiným systémem, kdy přímo uchazeči vyplňují v systému IAU přihlášky pod svou vlastní identitou, jejich přihlášky pak bude na základě výzvy IAU revidovat národní komitét.

27. 12. 2025

Jan Palouš

(Výroční zprávu zpracoval Michal Švanda ve spolupráci s dalšími členy ČNKA)

Přílohy: zápisy ze schůzí ČNKA

Zápis ze schůze ČNKA konané 3. 2. 2025 od 13.00 v Praze-Spořilově

Přítomni: J. Palouš (předseda), Z. Mikulášek (místopředseda), M. Švanda (tajemník), J. Borovička, S. Ehlerová, J. Grygar, P. Hadrava, V. Karas, J. Kovář (online), M. Prouza, L. Šubr

Omluveni: M. Bárta, O. Pejcha

Hosté: M. Bursa (ředitel ASU AV ČR), P. Heinzl (zástupce ČAS), J. Kubát (zástupce ČR v A&A)

Program jednání:

1. Uvítání a kontrola zápisu z minulé schůze
2. Výroční zpráva
3. Nová zřizovací listina
4. Noví členové IAU z ČR: junior a řádní
5. Zpráva o ASTRONETu - V. Karas
6. ESO a VESO - S. Ehlerová
7. Zpráva o A&A - J. Kubát
8. OAO – L. Fojtová
9. Různé:
  - Informace o iniciativách ohledně temné oblohy
  - Informace ze setkání výboru IAU CPS (S. Ehlerová)
  - Aktuální situace s přijímáním nových doktorandů

I. Schůzi zahájil v seminární místnosti Astronomického ústavu AVČR předseda ČNKA J. Palouš v 13.00 přivítáním přítomných. Z kolující prezenční listiny bylo zřejmé, že je přítomno nadpoloviční množství členů ČNKA a komitét je tedy usnášeníschopný. Prvním bodem programu byla kontrola zápisu z minulé schůze. Zápis byl schválen bez připomínek. Do programu, který byl rozeslán předem emailem, byly doplněny body do různého. V této podobě byl program schválen bez dalších připomínek.

II. Výroční zpráva byla schválena bez připomínek včetně otisku webového formuláře pro Radu vědeckých společností.

III. Nové znění Zřizovací listiny. ČNKA se v současné době řídí dvěma dokumenty, a to Zřizovací listinou (jako složky České astronomické společnosti) a Organizačním a jednacím řádem, kdy byla zřizovatelem ještě Akademie věd ČR. Vznikly pochybnosti o platnosti druhého z dokumentů, na který však první zmíněný explicitně odkazuje. Některá ustanovení uvedená v obou dokumentech navíc byla v rozporu. M. Švanda navrhl nové konsolidované znění Zřizovací listiny jako složky ČAS, které v sobě obsahuje ustanovení Organizačního a jednacího řádu. Konsolidované znění bylo již před schůzí k dispozici ve formě sdíleného dokumentu, ke kterému se někteří členové ČNKA vyjádřili. Nyní byla opět otevřena diskuse kolem explicitního vyjmenování pěti institucí, které navrhuje *ex officio* členy. Návrhem bylo vyjmenovat tyto instituce nikoli v hlavním textu, ale jako součást závěrečných nebo přechodných ustanovení. Po plodné diskusi byl tento pozměňovací návrh stažen a Zřizovací listina byla jednomyslně schválena v předloženém znění.

V této souvislosti J. Palouš připomněl, že funkční období současného komitétu se chýlí k závěru a v lednu příštího roku bude třeba uspořádat nové volby. V září tohoto roku by tedy bylo vhodné znát jména *ex officio* členů jmenovaných zastoupenými institucemi. ČNKA osloví příslušné instituce se žádostí o jmenování jejich zástupců.

P. Heinzl připomněl, že zřizovatel ČNKA, ČAS, pořádá 26. 4. 2025 velký sjezd v Planetáriu Praha, na němž bude voleno nové vedení. P. Heinzl nekandiduje na předsedu, neboť byl ve funkci již dvě období a více není podle stanov možné. S volbou předsedy se pojí také volba nového Výkonného výboru ČAS.

IV. Noví členové IAU. Po předchozích diskusích bylo osloveno celkově devět potenciálních nových členů, individuálních i juniorních, přihlášku však podalo jen sedm z nich. J. Palouš následně představil jednotlivé přihlášky a dal prostor k diskusi nad každým kandidátem.

- Ondřej Chrenko (AÚ UK) je v současnosti juniorním členem, uchází se o individuální členství. O kandidátovi pozitivně referuje M. Švanda za souhlasného pokyvování L. Šubra.
- Petr Fatka (ASU) je v podobné situaci, pozitivní dojmy sděluje více členů komitétu.
- Tereza Jeřábková (ÚTFA) získala nově pracovní pozici na MU v Brně, přichází z dlouhodobého pobytu v ESO. Pozitivně referuje zejména Z. Mikulášek, ale i další.
- Václav Pavlík (ASU) se vrátil z postdocového pobytu v USA, přihlášku podporuje M. Bursa a další.
- Julietta Sanchez Arias (ASU) delší dobu pracuje ve Stelárním oddělení ASU, referuje M. Bursa a S. Ehlerová.
- Marta García-Rivas (ASU) se uchází o juniorní členství, Ph.D. obhájila v loňském roce. Ke kandidátovi se vyjadřují P. Heinzl, S. Ehlerová a M. Švanda.
- Izzy Garland (ÚTFA) je postdocem ve skupině Michala Zajačeka na MU Brno a uchází se o juniorní členství, referuje V. Karas a Z. Mikulášek.

Všichni kandidáti byli schváleni jednomyslně a bez výhrad.

V. Astronet. V iniciativě Astronet Českou republiku reprezentují V. Karas a S. Ehlerová. V. Karas připomíná, že v předchozích letech vznikla v rámci této iniciativy roadmapa evropské astronomie, která může být potenciálně užitečná například v grantových žádostech, zdá se ale, že není příliš využívána. V. Karas informuje, že aktivita v iniciativě byla v posledních dvou letech po odchodu V. Colina do důchodu velmi nízká. Letos se novým předsedou stal Martin Giard (CNRS) s podporou své mateřské instituce. Nově iniciativa definovala několik okruhů, kterými by se mohla zabývat, navazujíc na vydanou roadmapu. Definované working groups (WG) zahrnují (1) konsorcium APPEC zabývající se astročásticemi, (2) strategii pro malé teleskopy, (3) strategii pro velké instrumenty (např. EST, SKA a další), (4) politické diskuse s Evropskou komisí a (5) udržitelnost, která má v gesci zejména světelné znečištění a další. Každá WG má koordinátora, další setkání je plánováno v březnu po Zoom. In-person setkání Astronetu bude spojeno s výročním setkáním Evropské astronomické společnosti v Corku v Irsku. Březnového on-line setkání se zúčastní buď Karas nebo Ehlerová, ani jeden z nich však neplánuje účast na setkání v Corku, kde by bylo dobré mít zástupce. Delegován by mohl být někdo, kdo se zúčastní konference EAS. Ke vzniklé roadmapě někteří členové komitétu poznamenávají, že tato není jedinou, že jsou i jiné, univerzálnější roadmapy, které vznikly v posledních letech (např. ESFRI, Národní strategie RIS3 a další). V. Karas upozorňuje, že toto naráží na skutečnost, že Astronet nemá v současnosti rozpočet, takže jeho vliv je omezený. M. Bursa souhlasí a dodává, že roadmapa Astronetu je spíše popis *statu quo*; nepodařilo se pro ni získat politické krytí. M. Bursa položil dotaz, jaká je strategie pro malé teleskopy? V. Karas odpověděl, že konkrétní kroky se zatím nediskutovaly, že se probírala pouze skladba jednotlivých WG. Další postup bude tématem následujících schůzí. V případě zájmu je možné do WG vstoupit, více však bude zřejmě známo až na jednání v Irsku. Pro plné členství (v současnosti má ČR status člena-pozorovatele) by však bylo třeba platit členský příspěvek, který není malý (asi 5000 EUR ročně, nebo poloviční pro malé astronomické komunity).

VI. ESO a VESO, zprávu podává S. Ehlerová. Přístroje ESO jsou vytížené, Extremely Large Telescope (ELT) se staví podle plánu. Velmi dobře nyní funguje i radiointerferometr ALMA. Ten bude v následující etapě bude upgradován, v důsledku toho se nejspíše objeví delší technické přestávky, takže bude k dispozici méně pozorovacího času. Upgrade spočívá primárně v rozšíření

frekvenčních pásem. Z hlediska plánování přejde ESO letos na roční pozorovací cyklus, i když bude zachována možnost rapid response. Novým zástupcem ČR v Scientific Technical Committee je Martina Boháčová z FZÚ. S. Ehlerová dále shrnuje české zastoupení v ESO: Rada ESO J. Buriánek (MŠMT) a S. Ehlerová, Finance Committee P. Křeček (MŠMT), Users Committee D. Korčáková (AÚ UK). Byl odsouhlasen projekt ERIC CTAO, ESO je jedním z členů, jižní část CTAO bude umístěna na Paranal. Letos se bude volit nový generální ředitel ESO, přihlásit se lze do konce února, následovat bude několik výběrových kol. Začínají diskuse na téma, co bude dalším dalším velkým projektem po ELT.

V Chile vzniká záměr firmy AES Andes S.A. (dceřiná společnost americké AES Corp.) velkého industriálního projektu zaměřeného na výrobu zeleného vodíku a syntetických paliv, který by měl být vystavěn jen asi 10 km od Paranal. ESO proti stavbě v tomto místě protestuje, neboť dojde k ohrožení astronomických pozorování světelným i průmyslovým znečištěním. Za přesun projektu dále od astronomických observatoří v Chile lobuje i politická reprezentace vč. velvyslance ČR v Chile, do věci se vkládá i Ministerstvo zahraničních věcí prostřednictvím Science Diplomacy Unit.

Roste počet českých pracovníků v ESO, projekt stáží organizovaný MŠMT funguje dobře. V brzké době bude otevřena nová soutěž opět o tři pozice, z nichž alespoň jedna má být vědecká a jedna technická. ČR má i díky výběru kandidátů pro stáže v ESO dobrou pověst, byla by škoda si ji pokazit. S. Ehlerová dále připomíná, že na La Silla jsou v provozu dva dalekohledy s významnou českou účastí.

VESO (Výbor pro ESO při MŠMT) zasedal naposledy 17. ledna 2025. Byl projednán nejen aktuální stav ESO, ale i možnost připojení ČR do konsorcia ANDES. ANDES je postfokální vysokodisperzní spektrograf druhé generace pro ELT. Hlavním hybatelem projektu v ČR je P. Kabáth (ASU). Financování české účasti je myslitelné přes výzkumné infrastruktury MŠMT, zaštitovat to bude asi ASU. Hledá se ale širší zájem přes vědecké pracovníky, aby byla vyšší podpora v komunitě. Pokud někdo nebyl vyzván a chce být součástí, nechť se ozve S. Ehlerové nebo P. Kabáthovi. S. Ehlerová informuje, že MŠMT má obecně snahu počet běžících infrastrukturních projektů snížit, M. Prouza upozorňuje, že i jiné obory mají zájem o velké infrastruktury a tlak na rozpočtové požadavky bude velký. Vše se ale odvíjí od přístupu nové vlády a stanoveného provozního rozpočtu. V souvislosti s ANDES se nabízí možnost připojení k běžícím infrastrukturám, např. v rámci EU-ARC. Nová infrastrukturní výzva bude vypsána brzy, od roku 2026 se očekává financování v novém pojetí, kdy zřejmě bude nutné infrastruktury sjednocovat.

J. Borovička vznesl dotaz na stav observatoře La Silla. S. Ehlerová upřesňuje, že v následujících 10 letech se nečeká zavírání přístrojů. V delším časovém horizontu je však situace otevřená.

VII. Informace o A&A. Zprávu podává J. Kubát, který shodou okolností právě přišel ze schůze Rady ředitelů A&A. Z novinek J. Kubát připomíná, co je již známo z veřejných oznámení, a to, že od 2. 4. 2025 se budou uplatňovat limity na délku článků. Průměrná délka článku narůstá, za přeslimitní strany tak bude požadována platba. Druhým motivačním bodem k tomuto kroku je nárůst nákladů s neradostným rozpočtovým výhledem. J. Kubát připomíná, že hranice na délku článků existuje i v současnosti (články delší než 30 stran mohou být zpoplatněny i pro autory z členských zemí), ale neuplatňuje se. Nově tedy budou v limitu členství bez dalších výdajů publikovány hlavní články s délkou až 12 stran (+8 stran appendixu) a letters s délkou 4 strany (+5 stran appendixu). Strany nad limit budou zpoplatněny, stránková platba je různá pro země členské a nečlenské a pro autory z institucí s předplatným a bez něj. Dnešní schůze však byla svolána na aktuální téma, kdy editoři nově zavedli praxi, kdy o své vůli začali některé články zkracovat s výzvou, aby vyřazený materiál autoři uložili na Zenodo. Rada ředitelů tuto praxi zjevně neschvalovala, někteří členové tedy proti tomu protestovali. Výsledkem aktuálního jednání je vydání doporučení, aby editoři od svévolného zkracování ustoupili. Problematika se bude znovu řešit na další schůzi Rady ředitelů. Na dotaz J. Kubát uvedl, že se problém týká asi 15–20 % článků. V této souvislosti pak dodává, že vzhledem k rozpočtovému výhledu bude zřejmě nutné členský příspěvek zvýšit a to možná i na více než dvojnásobek.

Závěrem J. Kubát připomněl, že by rád svoji pozici v Radě ředitelů A&A předal svému nástupci. Z nastalé diskuse vyplynulo, že není žádný zřejmý kandidát a že na kuloární výzvy též nikdo nezareagoval. M. Švanda zjistil, zda lze dotaz zaslat všem členům IAU z ČR, eventuálně požádá zástupce institucí o pomoc. J. Kubát na dotaz doplňuje pracovní náplň této pozice: *Každá členská země A&A má v Radě ředitelů jednoho zástupce. Úkolem Rady ředitelů je schvalování a kontrola rozpočtu A&A, rozhoduje o směřování časopisu a obecné publikační politice časopisu, vybírá a potvrzuje editory časopisu. Schůze Rady ředitelů se konají jednou za rok prezenčně, podle potřeby online. Od českého zástupce se očekává, že se bude aktivně práce v Radě ředitelů účastnit a že důležité kroky bude konzultovat s ČNKA. Za práci není poskytována žádná odměna.*

VIII. Office for Astronomy Outreach. Pozvaná L. Fojtová se omlouvá z důvodu účasti na konferenci. S. Ehlerová informuje, že během dosavadního působení L. Fojtové v pozici NOC nebyla kancelář OAO organizována žádná výrazná akce. Bod se odkládá na příště, L. Fojtová bude znovu pozvána.

IX. Různé.

- M. Švanda informuje, že byl kontaktován panem M.M. ohledně posílení iniciativy spojené s ochranou temné oblohy. M.M. má zájem o řešení oblastí temné oblohy v širším mezioborovém plénu se zapojením např. lesníků, politologů a dalších. Z diskuse vyplynulo, že M.M. kontaktoval i jiné členy komitétu. ČNKA bere tuto aktivitu na vědomí, nebude jim bránit, ale konstatuje, že nemá personální kapacity, aby se na ní mohl jakkoli podílet.
- IAU Centre for the Protection of Dark and Quiet Sky from Satellite Constellation Interference (CPS). S. Ehlerová podává zprávu z proběhlého Town Hall meetingu (kopie poznámek předaných ČAS jsou přílohou zápisu). ČAS je v CPS přidruženým členem. V rámci CPS vzniklo několik pracovních skupin („hubů“), které se zabývají jednotlivými oblastmi problematiky (SatHub, Industry & Technology Hub, Community Engagement Hub, Policy Hub). S. Ehlerová konstatuje, že někteří (zejména západní) operátoři slyší na nářky astronomů a snaží se efekty způsobené satelitními megakonstelacemi minimalizovat. Speciálním problémem je rušení v rádiové oblasti. Elektronický šum jednotlivých satelitů již vyvolává měřitelný agregovaný efekt, což bylo nečekané. V současnosti je akcentována zejména ochrana rádiově tichých zón, což řeší i ITU (International Telecommunication Union). Na úrovni COPUOS je toto téma potenciálně problematické, nyní je ale součástí agendy v STSC. Skupina států Group of Friends je velkým tahounem tohoto tématu a hledá širokou podporu pro témata řešená v CPS. ČR není členem, ale mohla by být, pokud by o to byl zájem.
- Aktuální stav přijímání doktorandů. L. Šubr informuje o situaci na MFF UK. Bylo podepsáno memorandum mezi MFF UK a ústavy AV ČR o společném školení doktorandů. Situace je velmi dynamická, zejména ohledně výpočtu stipendia. Na MFF se mění systém přijímacího řízení, nově bude povinně dvoukolové s tím, že v rámci oborů spojených s astronomií je důrazně doporučena ještě účast v předkole. Ve v současnosti vyhodnocovaném běhu přijímacího řízení přišlo do předběžného kola cca 370 přihlášek na cca 20 projektů. Z MU Brno nejsou úplně aktuální informace z nejvyšších míst, vše se vyjasní v nejbližších měsících. M. Prouza komentuje, že ústavy AV ČR jsou se současnou úpravou spokojené, protože jsou v zásadě rovnoprávné s univerzitami; navíc se očekává i kategorie doktorandů plně financovaných ústavou. M. Prouza sdělil, že nový VŠ zákon byl vrácen ze Senátu do Poslanecké sněmovny. Přestože tedy není ani zdaleka zřejmé konečné znění, např. rektorka UK jedná velmi proaktivně. M. Prouza dodává, že s jinými univerzitami je to až na výjimky podobné. Na MFF proběhne 17. 2. schůze Rady doktorského studijního oboru (Teoretická fyzika, astronomie a astrofyzika), na níž bude toto téma opět otevřeno.
- M. Prouza podává krátkou zprávu o German Center for Astrophysics, které se buduje v Dolním Sasku na rozhraní Německa, Polska a ČR. Němečtí představitelé přijedou do

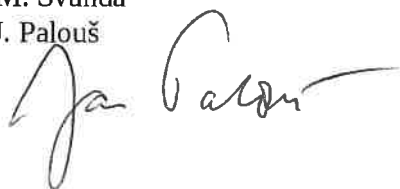
Prahy 13. března jednat o českém zapojení, kdy mají zájem o podepsání předběžných memorand o spoluúčasti (např. memorandum of understanding nebo letter of intent). Na dotaz M. Prouza odpovídá, že hlavním tématem řešeným v rámci centra jsou sice gravitační vlny v souvislosti s vznikajícím Einstein Telescope, ale další témata zahrnují např. radioastronomii a další obory, záběr je poměrně široký.

- Další schůze se bude konat nejspíše koncem září nebo začátkem října. V té době by měli být známi *ex officio* kandidáti do nového komitétu. Zastoupené instituce osloví v předstihu J. Palouš.

Jednání bylo ukončeno v 15.50.

Zapsal M. Švanda

Ověřil J. Palouš

 16/2/2025

Příloha:

Zpráva z IAU CPS Town Hall meeting 29.1. 2025 (S. Ehlerová)

Vysvětlivky:

CPS - center for protection of dark and quiet sky (patří k Mezinárodní astronomické unii)

Hubs: CPS má čtyři skupiny (huby)

Prezentace je k vidění tady:

https://docs.google.com/presentation/d/19KcfDiQjqCF0fC-7C2n1Pc2TS0FrX_1QcNVdpDzY1bE/edit?usp=sharing

Všeobecné záležitosti celého CPS:

- častěji asi budou schůze jednotlivých HUBů
- začne vycházet čtvrtletní newsletter
- situace v komunikaci je nejednotná, některé huby jedou na slack, jiné na email (ale kdo se chce zapojit, zeptat, ... emaily fungovat budou ☺)
- současný stav: 12 000 aktivních a neaktivních satelitů
- žádosti o > 500 000 satelitů do 30. let (ale jak někdo poznamenal později, realita bude pravděpodobně menší, z kapacitních důvodů atp., jestli jsem to pochopila správně)

SatHub (Meredith Rawls, University of Washington/Vera C. Observatory)

- pozorování satelitů (spolupráce mezi profesionálními a amatérskými astronomy)
  - také vývoj software a datového úložiště
  - disuse s AST SpaceMobile (BlueWalker, ten jasně zářící satelit)
  - (možná) zajímavé odkazy na polohy satelitů, hlášení o pozorování, ...
- satchecker.readthedocs.io
score.cps.iau.org

Industry & Technology Hub (Chris Hofer, Amazon Kuiper)

- stále více operátorů satelitů dodržuje/má nějaké mantinely pro omezování vlivu satelitů na noční oblohu (SpaceX/Starlink, Amazon Kuiper, Planet, AST SpaceMobile, Eutelsat/OneWeb)
- GSOA (Global Satellite Operators Association) ve svém kodexu chování ohledně udržitelnosti vesmíru má "limiting impact on optical astronomy"
- testovací diskuse (one to one) astronomů a společností (prý velmi zajímavé)

Z diskuse:

Otázka ve stylu "Je internet přes satelity skutečně nezbytný?"

Odpověď: "No jasně, chudinky vyloučené komunity." Ale pak to bylo specifitější (protože samozřejmě to poslední procento lidí v rozvinutých zemích, kteří nejsou na kabelech, není příliš finančně zajímavé). Důležitý business jsou lodě, hodně se rozmáhají "wifi komunity", např. v Mexiku: vesnice, kde nejsou žádné kabely a pořádně ani telefonní signál, má jednu anténu, která celé vesnici dělá hotspot.

Poznámka P. Bienvenutiho: V rámci tohoto hubu jsme se naučili, a stále učíme, komunikovat se soukromými společnostmi.

Community Engagement Hub (John Barentine, Dark Sky Consulting, LLC)

- vytvořena video série Satcons 101 <https://cps.iau.org/community-engagement-hub/satcons-101/> (překlad titulků ja vítán)
- v brzké budoucnosti bude (na různých platformách) série šesti "důležitých poselství"
- též se připravují další výukové materiály
- bude kampaň na zviditelnění postoje CPS
<https://cps.iau.org/news/cps-urges-action-in-first-recommendations-paper/>
(tady je asi největší prostor i pro nás, ale zatím opravdu netuším, jak ta kampaň má vypadat, a kdy bude spuštěna)

Policy Hub (Aaron Boley, UBC Physics and Astronomy@

- hlavní výstupy

- 1) už zmíněný Call to protect the Dark and Quiet Sky from Harmful Interference by Satellite Constellations
- 2) National Approaches to the Protection of Dark and Quiet skies
<https://zenodo.org/records/14566125> (je tam i stránka o Česku)
- 3) The National and International Landscape Concerning Dark and Quiet Skies
<https://zenodo.org/records/14579453>

- příklady jednání/úspěchů

US přidalo podmínku, aby nové licence FCC (Federal Communication Commission) byly konzultovány s NSF (National Science Foundation) ve snahách o udržitelnost ve vesmíru je obsaženo i tmavé a klidné nebe (ESA Zero Debris Charter, EU Space Label, ...)

agenda DQS je součástí jednání STSC COPUOS (Science and Technical Subcommittee)

skupina "Group of Friends" <https://cps.iau.org/group-of-friends/> (měli bychom se snažit se tam také dostat!)

ITU: rezoluce ohledně radiové oblohy

Sustainability of the radio-frequency spectrum and associated satellite-orbit resources used by space services
(https://www.itu.int/dms_pub/itu-s/opb/conf/S-CONF-ACTF-2022-PDF-E.pdf)

Activities related to the sustainable use of radio-frequency spectrum and associated satellite-orbit resources used by space services
(<https://www.itu.int/pub/R-RES-R.74>)

- Hub také hledá externí hodnotitele v oblasti The Future Space Technologies (mají pomoci hledat díry v tématech pracovní skupiny) - víte o někom?

Zápis ze schůze ČNKA konané 9. 9. 2025 od 10.00 v Praze-Spořilově

Přítomni: J. Palouš (předseda), Z. Mikulášek (místopředseda), M. Švanda (tajemník), M. Bárta, J. Borovička, S. Ehlerová, P. Hadrava, V. Karas, J. Kovář (online), O. Pejcha, L. Šubr

Omluveni: M. Prouza, J. Grygar

Hosté: J. Kubát (zástupce ČR v Radě ředitelů A&A)

Program jednání:

1. *Uvítání a kontrola zápisu z minulé schůze;*
2. *Nová zřizovací listina;*
3. *Příprava voleb na období 2026 – 2031;*
4. *IAU Membership: návrhy na juniory a řádné členy;*
5. *Zpráva o A&A;*
6. *Návrhy na Symposia a Focus Meetings v roce 2027;*
7. *Návrhy pro EAS Annual Meeting 2026 v Lausanne;*
8. *Zpráva o ASTRONETu;*
9. *Zpráva z EAS Annual Meeting 2025;*
10. *ESO a VESO;*
11. *LOFAR, ERIC a Česká republika;*
12. *OAO - National Outreach Coordinator za ČR;*
13. *Vědecký titul DSc;*
14. *Různé*

I. Schůzi zahájil v seminární místnosti Astronomického ústavu AVČR předseda ČNKA J. Palouš v 10.00 přivítáním přítomných. Z kolující prezenční listiny bylo zřejmé, že je přítomno nadpoloviční množství členů ČNKA a komitét je tedy usnášeníschopný. Program schůze byl schválen bez připomínek. Prvním bodem programu byla kontrola zápisu z minulé schůze. Zápis byl schválen bez připomínek.

II. J. Palouš informoval přítomné, že Zřizovací listina ČNKA, která prošla modifikacemi na základě diskusí na předchozích zasedáních komitétu, byla schválena Výkonným výborem České astronomické společnosti na jeho březnovém zasedání. Aktuální verze je vystavena na webu ČNKA.

III. Pětileté funkční období současného komitétu se chýlí k závěru a budou se tedy konat nové volby. Tento proces kodifikuje Zřizovací listina. V kuloárech i mezi širší astronomickou veřejností probíhají diskuse nad validitou voleb prováděných současným jednokolovým systémem, kdy zvolení mohou být všichni členové IAU za ČR. Kandidatura je považována za automatickou, tedy pokud člen IAU nevyjádří svůj explicitní nesouhlas předem, automaticky je kandidátem ve volbách. Důsledkem tohoto systému jsou nízká procentní čísla obdržených hlasů, která jsou některými kolegy považována za nereprezentativní. Na zasedání komitétu tedy proběhly debaty, zda by nebylo výhodnější využít dvojkolový systém voleb, kdy do druhého kola by postoupilo např. 20 nejsilnějších kandidátů z kola prvního, nebo zda spíše nepřejít na např. v politice běžný opt-in systém, kdy zájemci aktivně o kandidaturu projeví zájem. Výsledkem diskuse bylo, že Švanda zašle všem členům IAU s pasivním volebním právem dotaz, zda chtějí být v seznamu kandidátů.

J. Palouš dále představil *ex-officio* členy určené v souladu se Zřizovací listinou. Za Astronomický ústav AV ČR M. Bursa, za Astronomický ústav UK L. Šubr, za Fyzikální ústav AV ČR M. Prouza,

za Ústav teoretické fyziky a astrofyziky MU M. Zajaček, za Fyzikální ústav Slezské univerzity J. Kovář.

Dále proběhla diskuse nad použitím volebního systému. V minulosti byl použit komerční systém ElectionBuddy, v diskusi ale zaznělo, že svůj volební systém má a nabízí k dispozici i AV ČR. Informace má C. Ron, details zjistí Švanda.

Stalo se po zasedání: Švanda kontaktoval Ing. Martina Junga ze SSČ, který je odpovědný za provoz hlasovacího systému, a doladil detaily. Použití systému pro účely voleb do ČNKA bylo schváleno ředitelem odboru.

IV. J. Palouš sdělil, že v nejbližší době očekává výzvu ze sekretariátu IAU k nominacím nových členů. Současně sdělil, že dosavadní správce členské základny, Lina Canas, již v pozici dále nepokračuje a kancelář IAU vypsala výběrové řízení na obsazení této pozice. Obvyklý termín podání přihlášek je do 15. prosince. Proběhla diskuse nad potenciálními kandidáty, zazněla jména T. Gráfa, J. Žáka a A. Pisarčíkové. Švanda zjistí, kteří z dosavadních juniorních členů jsou již vhodní k navrzení na individuální členství.

Stalo se po zasedání: Šestileté juniorní členství vyprší J. Benáčkovi (PhD v roce 2019, člen IAU od 2020). Problematickou osobou je Michaela Honková (PhD v roce 2018, člen IAU od 2019), která nereaguje na emaily a zřejmě nepokračuje v astronomickém oboru. Dále v evidenci za ČR zůstávají P. Boorman a D. Kynoch (oba PhD v roce 2019, členy IAU od 2022), kteří měli požádat o přeřazení pod US resp. UK jurisdikci. I přes proběhlou komunikaci zůstávají přiřazeni k ČR. Švanda řeší s kanceláří IAU. Další junioři byli podle evidence přijati až v roce 2022.

V. Stalo se pěknou tradicí, že pozvaný J. Kubát podává zprávu z jednání Rady ředitelů A&A a také z dalšího dění kolem časopisu. Dnes J. Kubát své vystoupení zahájil připomínkou, že by rád svoji pozici v Radě ředitelů předal nějakému následovníkovi, přednostně někomu mladšímu s elánem. Proběhla krátká diskuse o možných kandidátech. Dále J. Kubát pokračuje zprávou z jednání Rady ředitelů, které proběhlo v červnu v Budapešti. Časopisu se daří dobře. Došlo k volbě nového předsedy Rady ředitelů (k níž dochází vždy rok před koncem aktuálního funkčního období), zvolen byl opět Arūnas Kučinskas (Litva). Do nového Výkonného výboru již nekandidovala B. Nordström (Švédsko), její pozice byla vyplněna T. Pereirou (Norsko). Od 1. 1. 2026 do 31. 12. 2028 bude časopis vydáván opět nakladatelstvím EDP, které zvítězilo v tendru, je podepsána nová smlouva. Finanční toky mezi A&A a EDP jsou složité. J. Kubát má dojem, že rovnováha je funkční, ale křehká. Objevily se pochybnosti o modelu S2O, že nejde o pravý open access. Od dubna 2025 se zpřísnilo stránkové pro dlouhé články. Ceník stránkového je velmi komplikovaný, zohledňuje členství/nečlenství, předplatné příslušné instituce a další faktory. Stránkový limit se počítá podle stavu článku v čase jeho podání. Tedy pokud např. recenzent požaduje rozšíření, které překročí stránkový limit, nadměrné stránkové není účtováno.

V loňském roce bylo za ČR přijato 29 článků, 17 odmítnuto, 22 zatím nerozhodnuto. To znamená asi 63 % přijatých článků ze zaslaných, což je výrazný pokles oproti obvyklým 80 – 90 %. Proběhla diskuse, čím by to mohlo být, zda by mohlo jít o trend zpříšňování mezi editory časopisu nebo jiné vlivy. Kubát se do příště pokusí z dostupných dat identifikovat, zda je to výkyv mezi státy a obory, nebo zda se podobný pokles pozoruje i v jiných kohortách. J. Kubát k tomuto dodává, že se domnívá, že by zástupce v Radě ředitelů měl dbát na to, aby astronomové v dané zemi mohli publikovat v A&A. L. Šubr se domnívá, že toto procento není vlastně zajímavé, že důležitější je, jaký je vztah „ceny“ publikovaných článků a peněz zaplacených z veřejných zdrojů ČR. J. Kubát podotýká, že se vše stále výrazně vyplatí, že návratový faktor ČR je výrazně vyšší než jednička, tedy že ČR v sumě platí výrazně méně, než kdyby se za publikované články platilo stránkové. L. Šubr se dále zeptal, jaká je strategie pro dlouhodobý vývoj z pohledu národní strategie hodnocení. Připomíná, že existují snahy přepracovat hodnocení vědeckých výsledků tak, že výrazně více budou vážené výstupy v časopisech prvního decilu. V malých oborech, jako je astrofyzika, statistika malých čísel nutně způsobí, že žádný z běžných oborových časopisů se do prvního decilu neprosadí proti časopisům s přehledovými články nebo proti Nature a Science. J. Kubát říká, že toto

se neřeší, že se pouze vyhodnocuje srovnání mezi běžnými astronomickými časopisy především podle IF – faktoru dopadu. Z takového srovnání vychází A&A dobře, protože zejména tématická čísla růstu impakt faktoru prospívají.

Stalo se po zasedání: J. Kubát oslovil V. Pavlíka coby kandidáta do Rady ředitelů za ČR. V. Pavlík s nominací souhlasí. K tématu se ČNKA vrátí na svém příštím zasedání.

VI. J. Palouš připomněl, že v roce 2027 se bude konat Valné shromáždění IAU v Římě. Ze sekretariátu přišla výzva k podání Letters of Intent na organizaci symposií nebo focus meetings. J. Palouš připomíná, že uzávěrka příjmů LoI je 15. září 2025. Dále pak připomněl, že v příštím roce, konkrétně mezi 18. a 22. květnem 2026, se bude v Brně konat IAU Symposium 405 „Traversing the Galactic Center in Space and Time“, hlavním organizátorem v ČR je M. Zajaček.

VII. J. Palouš seznámil přítomné s výzvou na organizaci odborných setkání nebo symposií v rámci výročního zasedání Evropské astronomické společnosti, která se bude konat od 29. června do 3. července 2026 v Lausanne. Z přítomných nikdo nevěděl, že by se někdo z ČR na organizaci takových setkání hodlal podílet nebo takové setkání dokonce navrhnout.

VIII. V rámci konference EAS v Corku došlo i na schůzi reprezentantů projektu Astronet. J. Palouš připomněl, že Astronet vznikl jako sdružení grantových agentur s cílem koordinovat na evropské úrovni návrhy na stavby astronomických infrastruktur. Výsledkem byla roadmapa. Aktivitu Astronetu sleduje V. Karas a S. Ehlerová, ČR je členem-pozorovatelem. V. Karas zaslal zápis ze schůze předem všem členům komitétu. Od vydání roadmapy jsou aktivity Astronetu utlumené. V. Karas se domnívá, že v současnosti Astronet nemá být sdružení grantových agentur, ale spíše řídicích těles nad grantovými agenturami. Zmínil např. ministerskou úroveň s dodatkem, že české Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy o účast z časových důvodů a přemíře jiných agend zájem nemá. Každopádně ze zápisu ze schůze vypíchl dva body, které jej zaujaly. Jednak Astronet ustanovil několik pracovních skupin, z nichž jedna se zabývá malými dalekohledy, mezi něž by patřil např. Perkův dalekohled v Ondřejově. Poukázal na paradox, kdy sice v komunitě se neustále mluví o tom, jak jsou tyto dalekohledy pro současný výzkum důležité, ale přesto je tato pracovní skupina ostudně neaktivní. Druhým zajímavým bodem byla výzva, aby se z členů-pozorovatelů stali členové plnohodnotní. To by znamenalo jednak placení členského příspěvku a jednak aktivního národního reprezentanta. J. Palouš si povzdechl, že původní myšlenka byla taková, že se Evropa v rámci Astronetu usnese, jaké jsou její plány a priority z hlediska infrastruktur, což se stane argumentem v grantových žádostech. K tomu ovšem nedošlo.

IX. Ročního setkání EAS v Corku se zúčastnil Ondřej Pejcha, sledoval jak schůzi přidružených společností, tak plenární schůzi. Novou předsedkyní EAS je Sara Lucatello (Itálie), mění se administrativní zastřešení EAS, v němž se posiluje role observatoře v Ženevě. Nové vedení sestavuje nový strategický dokument, který má popisovat nové plány a priority. Na setkání však nebylo zcela jasné, jakým tématům se bude dokument věnovat. O. Pejcha poukázal, že mezi přidruženými společnostmi se těžko hledá konsensus, neboť jsou velmi rozptýleny od ryze amatérských až po plně profesionální astronomické společnosti. Strategický dokument by měl být v nejbližší době distribuován k připomínkám, O. Pejcha komitét s tímto seznámí, jakmile dostane dokument k dispozici. O. Pejcha zmínil ceny EAS a vyzval k nominacím. Letos se bude udělovat Ph.D. prize, tedy je otázka, zda je v ČR vhodný kandidát, který obhájil disertaci v posledních dvou letech. Společnost založila program EAS Fellows, nový program pro osoby, které se zasloužily o činnost EAS. Každý rok by mělo být tímto titulem oceněno pět lidí.

Na plenární schůzi byla probírána mimo jiné finanční zpráva. Finančně se daří EAS dobře, zejména proto, že se jí daří získávat nové členy. Proběhla diskuse o nákladech na EAS symposia. Výše nákladů nejsou veřejné, neboť EAS intenzivně jedná, aby dosáhla na lepší ceny. Na pořádání má EAS dlouhodobou smlouvu s agenturou KUONI. Na zasedání se objevily hlasy, že by to vše šlo dělat levněji. Dle O. Pejchy i jiných je však registrační poplatek v letošní výši 450 EUR přijatelný,

zejména v kontextu nabízených služeb, např. občerstvení, a to zejména v porovnání s jinými probíhajícími setkáními podobného typu.

Jako poslední bez dalšího komentáře O. Pejcha zmínil, že během zasedání proběhla velmi vzrušená debata, zda by EAS měla vyjádřit podporu Palestině a proč tak ještě neučinila. Taková rezoluce však nebyla projednána a tedy ani schválena.

V. Karas poznamenal, zda by nebylo výhodné sloučit aktivity EAS a Astronetu. A to už s ohledem na fakt, že S. Lucatello byla původně ve výboru Astronetu a nyní reprezentuje EAS. O. Pejcha odpověděl, že více se uvidí, až bude k dispozici zmíněný strategický dokument.

X. S. Ehlerová krátce komentuje aktivity související s ESO. Organizace funguje bez zjevných problémů. Změnou jsou výzvy k podávání pozorovacích návrhů, nově s ročním intervalem místo dosavadního půlročního. Problém s potenciální stavbou vodíkové elektrárny v okolí Paranal se ještě nevyřešil, probíhají jednání na politické úrovni. Elektrárna obdržela kladný environmentální posudek. IAU v podpoře vydalo doporučení k ochraně velkých observatoří (<https://www.iau.org/Iau/Iau/News/Ann2025/ann25010.aspx>).

Stavba ELT pokračuje v zásadě podle plánu, některé termíny se ale lehce posunuly. Nově se první technické světlo očekává v roce 2029, vědecké v roce 2030. V příštím roce bude do funkce uveden nový generální ředitel, který vzejde z voleb, v nichž bude Rada ESO hlasovat přibližně za měsíc. Mandát nového generálního ředitele bude od poloviny 2026 na čtyři roky.

Program MŠMT ESO uzavřel v dubnu další výběrové řízení na pozice v ESO, do hodnocení se dostalo 8 přihlášek. Letos se díky přebytku fondů z loňského roku otevřely čtyři pozice, přijati byli 2 astronomové a 2 technici. Členové ČNKA se shodli, že tento program je velmi úspěšný a dělá ČR v ESO velmi dobré jméno. Jak programem samotným, tak kvalitou vybraných kandidátů.

O. Pejcha se zeptal, jak to vypadá s plánem Expanding Horizons, tedy se strategií přístrojů ESO po roce 2040, a jak se do tohoto zapojuje Česká republika. S. Ehlerová odpovídá, že o tomto plánu se diskutuje především na velkých astronomických fórech, např. na již zmíněném setkání EAS. Účast ČR v tomto procesu je v současnosti nejasná. Téma bude nejspíše akcentováno příští rok s nástupem nového ředitele. Program Expanding Horizons však zdůrazňuje motivaci staveb nebo rekonstrukce přístrojů podle vědeckého zdůvodnění, ne jen proto, „že to jde“. O. Pejcha se zeptal, zda by dávalo smysl pozvat někoho z ESO, aby udělal v ČR seminář. S. Ehlerová odpovídá, že v současnosti by to bylo předčasné, příští rok by ale taková aktivita byla na místě. O. Pejcha dodal, že příští měsíc se zúčastní setkání německé Astronomische Gesellschaft, kde je přednáška na toto téma v programu. Vystoupení si vyslechne a podá zprávu. Obecně se přítomní shodli, že by se měl podobný seminář v ČR zvážit a současně se zamyslet na formátu, zda je vhodnější spíše přednášková forma nebo spíše forma kulatého stolu.

Stalo se po zasedání: S. Ehlerová a O. Pejcha byli osloveni Dr. Lyubenovou z ESO, což nastartovalo jednání o realizaci vystoupení se zmíněným obsahem. Jakmile bude vše domluveno, bude informována celá astronomická veřejnost.

XI. M. Bárta informuje o současném stavu zapojení ČR do radiointerferometrické observatoře LOFAR. Připomíná, že tento cíl měla ČR již dlouho, ale doposud byl finančně zcela nedostupný. Teprve v poslední době se otevřela možnost financování účasti z infrastrukturních projektů. Dále pak vznikly přímo na místě přímé zkušenosti skrze účast v projektu ALMA. V loňském roce byl podán projekt v rámci Operačních programů J. A. Komenského, ten však nebyl kvůli technické drobnosti schválen. Na MŠMT však tento projekt zaujal, takže samo ministerstvo v uplynulých měsících vyvíjelo iniciativu, podpořenou zapsáním LOFAR mezi infrastrukturní projekty podpořené ERIC. M. Bárta informoval, že projekt byl v přepracované verzi již předložen ministrowi ke schválení a rozhodnutí by mělo padnout v řádu hodin. Dále informoval, že proběhla i jednání na vysoké úrovni, kdy ministerstvo řešilo technické detaily realizace projektu. Pokud ČR do projektu LOFAR vstoupí, budou členský příspěvek i stavba financovány ze státního rozpočtu. Zajištění ze strany lidských zdrojů v současnosti realizuje M. Bárta, P. Jáchym, a A. Koval (po očekávaném nástupu na ASU též J. Benáček) ovšem velký zájem o účast projeví i další instituce. Čili v případě

schválení bude svoláno konzorcium potenciálních uživatelů. V tuto chvíli není ještě vybrána lokace české LOFAR stanice, neboť musí jít o rádiově klidné (tedy odlehlé) místo, na něž je současně přivedena dostatečně silná energetická linka (alespoň 15 kW) a také optický internet s rychlostí alespoň 10 Gbps. V tuto chvíli je na prvním místě areál ÚFA v Panské Vsi, průzkum na místě proběhne v následujících dnech. Stavba místní stanice je jedna věc, M. Bárta však připomněl, že v okamžiku podpisu přístupových dokumentů získají uživatelé z ČR přístup do archivu pozorování LOFAR, který je pro nečleny konzorcia uzavřený. J. Palouš dodává, že vstup do LOFARu přináší i další možnosti z hlediska radioastronomických observatoří, čemuž M. Bárta přitakává.

Stalo se po zasedání: MŠMT vstup do konsorcia LOFAR schválilo. Současně místní šetření vyhodnotilo lokalitu Panské Vsi jako nepřiliš vhodnou pro stavbu české stanice LOFAR. 24. 9. bylo Česko na zasedání councilu LOFAR ERIC do konsorcia přijato.

XII. Office for Astronomy Outreach. V pozici National Outreach Coordinator (NOC) působila Lucie Fojtová z HaP Brno, ta však v nedávné době přestala pro HaP pracovat. S. Ehlerová oslovila J. Duška, ředitele HaP Brno, s dotazem, zda chce instituce tuto pozici zachovat, a dostala kladnou odpověď. Nástupcem L. Fojtové by se měl stát Marko Mesarč, absolvent astronomie a astrofyziky na Masarykově univerzitě a v současnosti zaměstnanec HaP Brno, který je též zapojený v projektu ESERO. M. Mesarč s nominací souhlasí a má o práci zájem. S. Ehlerová dodává, že tyto pozice jsou na tři roky a že příští rok proběhne nová volba. ČNKA souhlasí, aby M. Mesarč zastupoval ČR v OAO v pozici NOC. S. Ehlerová a J. Palouš zajistí jmenování.

XIII. Vědecký titul DSc. Více členů komitétu přispělo do historicky motivované diskuse, proč existuje titul DSc. Byl na Akademii věd zaveden v roce 2002 po reformě vysokoškolského zákona, která přidělila pravomoc udělování akademických titulů výhradně vysokým školám. Touto reformou byl zrušen jak titul CSc. (nahrazen Ph.D.), tak DrSc., který symbolizoval vysokou vědeckou úroveň držitele. V rámci vysokých škol zůstaly tituly docentské a profesorské, které jsou však vědecko-pedagogické. AV ČR tedy uděluje interní titul DSc. jako symbol vědecké kvality držitele. Tituly uděluje Vědecká rada Akademie na návrh Grémia, do něhož byl nově místo J. Horáčka nominován V. Karas. Komisi pro astronomii a astrofyziku předsedá P. Hadrava, v současnosti probíhá nové jmenování komise. Současní členové souhlasili až na výjimky s pokračováním v práci, někteří mladší kolegové komisi doplní. Posledním držitelem DSc. v oboru astronomie a astrofyziky je E. Džifčáková, která obhájila disertaci v roce 2018. Zdá se, že jinak zájem o tento titul mezi astrofyziky upadá, což nepůsobí zcela dobře ve srovnání s jinými obory. V. Karas doplňuje některé interní informace a osobní postřehy. P. Hadrava dodává, že úspěšné obhájení je spojeno s grantem 250 000,- z prostředků Kanceláře AV ČR.

Většina členů ČNKA se shoduje, že udělování titulu DSc. je vhodné zachovat. Dále konstatuje, že pro obor by bylo dobré, kdyby se v následujících letech o tento titul ucházeli mladší kolegové.

XIV. Různé

- Vzniká Německé centrum pro astrofyziku (DZA) zřizované německou vládou v Görlitz. Projektu se budou účastnit i četní partneři z České republiky, 16. května 2025 bylo podepsáno memorandum o spolupráci mezi DZA a několika ústavy AV ČR i univerzit.
- J. Palouš shrnul email od Piera Benvenutiho, který prezentoval nové vydávání newsletteru z pera Centre for Protection of Dark and Quiet Sky (CPS). Informaci vedeme v patrnosti, bylo by dobré vývoj dále sledovat. ČR by mohla do newsletteru dokonce přispět a to zejména zprávami o zkušenostech se zakládáním oblastí temné oblohy. S. Ehlerová připomíná, že ČAS je institucionálním členem CPS. Nicméně i tak S. Ehlerová podnítl další diskuse na setkání ČASu, a iniciuje diskuse o případných příspěvcích do newsletteru. Dodává však, že v současnosti se CPS věnuje primárně problematice negativních vlivů satelitních megakonstelací.

Jednání bylo ukončeno v 12.40 po vyčerpání všech bodů.

Zapsal M. Švanda
Ověřil J. Palouš